ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Ondřeje Mrákoty a Vojtěcha Šimíčka ve věci žalobkyně: **M. Š.**, zastoupené advokátem Tomášem Vrbackým, Mánesova 5a, Hradec Králové, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Královéhradecký kraj**, Horova 17, Hradec Králové, proti rozhodnutí ze dne 26. 6. 2024, čj. 1082330/24/2701-51524-607136, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2025, čj. 31 Af 8/2024-41,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Manžel žalobkyně na ni v roce 2016 bezúplatně převedl podílové listy v celkové hodnotě téměř 16 milionů Kč (společné jmění manželů měli zúžené, šlo tedy o převod z výlučného vlastnictví jednoho do výlučného vlastnictví druhého). Žalobkyně tento – od daně osvobozený – příjem neoznámila v zákonné lhůtě, proto jí správce daně vyměřil pokutu ve výši 10 % z neoznámeného příjmu. Věc se řešila u krajského i Nejvyššího správního soudu. Otázkou tehdy bylo, zda žalobkyně byla povinna příjem v zákonné lhůtě oznámit, přestože hodnota jednotlivých podílových listů nepřekročila hranici pěti milionů Kč, kterou zákon určuje pro neoznámení příjmu. Nejvyšší správní soud tehdy dospěl k závěru, že správce daně hodnoty jednotlivých podílových listů správně sečetl, protože je žalobkyně přijala na základě jedné darovací smlouvy, v jeden čas a od stejného subjektu (rozsudek ze dne 3. 10. 2023, čj. 8 Afs 370/2021-43, č. 4538/2023 Sb. NSS). Krajský soud proto v dalším řízení žalobu zamítl.

[2] V dubnu 2024 žalobkyně požádala o prominutí pravomocně uložené pokuty. Finanční úřad pro Královéhradecký kraj žalobkyni pokutu neprominul. Vyšel z Pokynu

GFŘ-D-56 a zjistil, že na žalobkyni se nevztahuje žádný z tam uvedených ospravedlnitelných důvodů neoznámení příjmu (nepříznivý zdravotní stav, stižení živelní pohromou, dodatečné oznámení příjmu v určité lhůtě). Nebyl tu ani jiný podobný důvod. Důvodem prominutí pokuty nemůže být to, že si žalobkyně své oznamovací povinnosti nebyla vědoma či že pracuje jako zdravotní sestra s nízkou mzdou.

[3] Žalobkyně proti rozhodnutí finančního úřadu podala žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové. Ten ji zamítl.

[4] Proti rozsudku krajského soudu se žalobkyně brání kasační stížností (proto je dále označována jako *stěžovatelka*). Tvrdí, že je napadený rozsudek nepřezkoumatelný, protože se nezabýval ospravedlnitelnými důvody nesplnění oznamovací povinnosti, nepřiměřeností pokuty ani časovou prodlevou mezi vznikem oznamovací povinnosti a výzvou správce daně k jejímu splnění. Stěžovatelka dále tvrdí, že finanční úřad rozhodl na základě právně nezávazného pokynu a nevzal v úvahu konkrétní okolnosti věci. Zvážit měl zejména to, že stěžovatelka o své oznamovací povinnosti ospravedlnitelně nevěděla a že uložená pokuta byla nepřiměřená vzhledem ke stěžovatelčiným příjmům. Proto bylo namístě, aby krajský soud rozhodnutí finančního úřadu zrušil.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Rozsudek krajského soudu srozumitelně reaguje na veškerou stěžovatelčinu žalobní argumentaci, a je proto přezkoumatelný. Stěžovatelka tvrdila, že za ospravedlnitelný důvod nesplnění oznamovací povinnosti lze považovat neznalost daňových předpisů. K tomuto argumentu se krajský soud vyjádřil v bodě 15 napadeného rozsudku. Dále stěžovatelka tvrdila, že je pokuta nepřiměřená s ohledem na výši její mzdy. Touto žalobní námitkou se krajský soud zabýval v bodě 16 napadeného rozsudku. Krajský soud se vskutku nezabýval časovou prodlevou mezi vznikem stěžovatelčiny oznamovací povinnosti a výzvou správce daně k jejímu splnění. Stěžovatelka však takovou námitku v žalobě nezmínila. Rozsudek krajského soudu proto nemůže být nepřezkoumatelný, jestliže se k ní nevyjádřil.

[7] Správce daně může zcela nebo zčásti prominout pokutu za neoznámení osvobozeného příjmu, pokud poplatník nesplnil svou povinnost oznámit osvobozený příjem z důvodu, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit (§ 38w odst. 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Podle zákonodárce by mělo jít o výjimečný případ, který je z lidského hlediska omluvitelný a který z hlediska materiálního představuje prohřešek spíše formální; pokuta by neměla být promíjena poplatníkům, kteří povinnost oznámit osvobozený příjem nedodrželi v důsledku vlastní liknavosti či nezodpovědnosti (důvodová zpráva k novele č. 267/2014 Sb., která s účinností od začátku roku 2015 zavedla jak povinnost oznámit osvobozený příjem, tak i možnost prominout pokutu za jeho neoznámení). Je-li naplněn neurčitý právní pojem – *důvod, který lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit* –, správce daně přistupuje ke správnímu uvážení. Zatímco (ne)naplnění neurčitého právního pojmu přezkoumává správní soud v plném rozsahu, správní uvážení podléhá jen omezenému soudnímu přezkumu: soud nemůže správní uvážení nahradit vlastním, jen zjišťuje, zda správní orgány při své úvaze nevybočily z mezí a hledisek stanovených zákonem (rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2020, čj. 5 Afs 245/2019-28, body 16 a 17).

pokračování

[8] Při zkoumání žádosti o prominutí pokuty se správce daně musí zabývat přiměřeností pokuty, tj. vzít v úvahu ekonomické a sociální poměry daňového subjektu (5 Afs 245/2019, bod 26). Zákon totiž neumožňuje, aby se správce daně těmito hledisky zabýval už při ukládání pokuty: pokuta je stanovována fixně, respektive stanoveným procentem z neoznámeného příjmu. Přitom se může stát, že takto vypočtená pokuta nepřiměřeně zasáhne do ústavně zaručeného vlastnického práva daňového subjektu. Takové zvláštní okolnosti mohou nastat, pokud například daňový subjekt formálně získá značný příjem osvobozený od daně, s tímto majetkem však nemůže nakládat a nemá ani jiný zpeněžitelný majetek, respektive po něm nelze spravedlivě požadovat, aby svůj majetek za účelem zaplacení pokuty zpeněžil (rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2023, čj. 7 Afs 33/2023-45, bod 28).

[9] Stěžovatelka za ospravedlnitelný důvod označila neznalost právního předpisu a namítala, že uložená pokuta je nepřiměřená s ohledem na její měsíční příjmy z výkonu zaměstnání zdravotní sestry. NSS sdílí názor finančního úřadu a krajského soudu: neznalost právního předpisu nemůže být ospravedlnitelným důvodem pro jeho nedodržování. Právo by nefungovalo, kdyby se jeho dodržování dalo vyhnout neznalostí. NSS připomíná, že stěžovatelka dostala darem podílové listy v hodnotě téměř 16 milionů Kč. Výše a ne zcela běžná povaha příjmu pro ni mohly (měly) být dostatečným podnětem k tomu, aby se buď sama seznámila se souvisejícími povinnostmi, nebo se s touto otázkou obrátila na odbornici či odborníka. Stěžovatelka nemá pravdu, když tvrdí, že finanční úřad rozhodl jen na základě právně nezávazného metodického pokynu. Finanční úřad z pokynu vycházel, ovšem neustal jen u posouzení, zda nastaly okolnosti vyjmenované v pokynu. Naopak zkoumal, zda ve věci nebyl naplněn jiný – v pokynu neuvedený – ospravedlnitelný důvod, a vysvětlil, proč to tak nebylo.

[10] Nepřiměřenost pokuty podle stěžovatelky vyplývala z toho, že si vydělává jen asi 22 tisíc Kč měsíčně. Ani to však neznamená, že měl finanční úřad pokutu prominout. Stěžovatelka totiž neuvedla žádné zvláštní okolnosti, které by nasvědčovaly tomu, že nemůže zpeněžit osvobozený příjem, procentem z nějž byla pokuta stanovena, ani použít jiný majetek. NSS v tomto směru jen upravuje odůvodnění krajského soudu. Není totiž zásadní, že pokuta byla stanovena procentem z neoznámeného příjmu (i v takovém případě lze – v reakci na vznesenou námitku – posuzovat majetkové poměry daňového subjektu, viz [8]). Zásadní je, že stěžovatelka ke svým majetkovým poměrům neuvedla takové informace, ze kterých by vyplývalo, že je pro ni uložená pokuta likvidační, respektive že nepřiměřeně zasahuje do jejího vlastnického práva.

[11] Stěžovatelka se svými námitkami neuspěla. NSS proto její kasační stížnost zamítl. Neúspěšná stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti; finančnímu úřadu nevznikly náklady řízení vymykající se z běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. října 2025

Michaela Bejčková

předsedkyně senátu